

Lunds Tekniska Högskola
LUNDS UNIVERSITET

Välkomna!

Ing 1a

Vad händer idag?

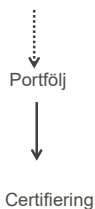
- Ing
- Ingenjörsmässigt skrivande
- Studieverkstaden
- Paus + röstning Årets Ingenjörsbild
- Fusk, plagiat, feedback
- Grupp, team, projekt
- Prisutdelning

Ingenjörsmässighet - Engineering skills

ITIK certifiering - CITIK

- Obligatoriska moment + ytterligare moment

ITIK

- Teamarbete
- Projektarbete
- Kommunikation – skriftlig och muntlig
- Internationella och interkulturella aspekter
- Etik
  - Hållbarutveckling
  - Samhälleliga aspekter
  - Arbetsmiljö
  - Sociala aspekter
  - Ekonomiska aspekter
  - Miljöaspekter

Att skriva är en ingenjörsfärdighet

Som ingenjör

Kunna presentera

- Komplexa samband
- Processer
- Beräkningar
- Etc., etc.....

- Tydligt
- Lätläst
- Vem ska läsa?

Finns alltid ett syfte

- Dokumentera
  - Processer
  - Skeenden
  - Resultat
  - Etc., etc.....

Andra ska ta del av texten

- Läsa
- Förstå
- Använda sig av den
- Underlag för beslut

Skrivande i utbildningen

D	E
• Introduktionskursen Referat + Hemsida	• Introduktionskursen Referat + Poster
• Datorarkitekturer Rapport	• Krets- och mät forts Labbrapporter
• PUSP-kursen Projektdok + rapport	• Projekt i automation Rapport
• Projekt Åk 3 + Kravkursen Rapport + kravspec	• Examensarbete Rapport + poster
• Examensarbete Rapport + poster	

Projektdokumentation

Rapporter
 Artiklar
 Presentationer
 Specifikationer
 Expertutlåtande
 Planer
 Manualer
 Etc., etc.....

Uppgift ingenjörsmässigt skrivande Åk 1

- Läs en vetenskaplig artikel
- Skriv ett referat + reflektion
- Granska ett referat + reflektion
- Fyll i ett granskningsprotokoll
- Slutinlämning av referat + reflektion + eget granskningsprotokoll

– Informationssökning och handledning
Studieverkstaden – obligatoriska!

Grupperna för informationssökning

- 28/9 kl. 8-10 IEA1.01 & IEA1.02
- 28/9 kl. 10-12 IEA1.03 & IEA1.04
- 3/10 kl. 10-12 IDA1.01 & IDA1.02
- 4/10 kl. 8-10 IDA1.05 & IDA1.06
- 5/10 kl. 8-10 IDA1.03 & IDA1.04
- Uppsamling: 5/10 kl. 15-17

Samtliga tillfällen i C310.

3. Uppdatera -> skicka till granskare

- Uppdatera referat + reflektion efter kommentarer från Studieverkstaden
- Skicka referat + reflektion till granskare senast den 12/11 kl. 24.00
- Granskare meddelas på hemsidan

• Bevaka att referat + reflektion kommer!

Skickar inte sitt referat + reflektion -> välkommen tillbaka nästa år

1. Informationssökning

- Informationssökning
  - Sök fram 3-4 artiklar
  - Välj en artikel
- Gruppvis – tider finns i schemat
- Grupperna - på hemsidan
- Uppsamlingsheat - ger extra uppgift (motivera val skriftligt)
  - Missar det – välkommen tillbaka nästa år

2 Läs artikel -> skriv referat + reflektion

- Använd checklistan
- Workshop den 9/10 kl.15-17. Anmälan senast 7/10
- Skickas till Studieverkstaden senast 15/10 kl. 24.00
- Gruppvis möte med Studieverkstaden 23/10
- Grupperna läggs på hemsidan
- Uppsamlingsheat 5/11 kl. 15-17 (inskickat 31/10 kl. 12.00) - ger extra uppgift (läs en artikel till + skriv referat + reflektion. OBS! Kort om tid)
  - Missar det – välkommen tillbaka nästa år

Granska

- Läs artikel som hör till referatet + reflektion ni ska granska
- Använd checklistan för referat + reflektion
- Fyll i granskningsprotokoll – ligger på hemsidan
- Skicka granskningsprotokollet till författaren av referatet + reflektionen senast den 23/11 kl. 24.00
- Missar granskning - ger extra uppgift (ytterligare granskning)
  - Missar det – välkommen tillbaka nästa år

Slutversion referat + reflektion

- Uppdatera efter granskningsprotokoll
- Lägg upp på Moodle slutversionen av referat + reflektion + eget granskningsprotokoll senast den 7/12 kl. 24.00
- Godkänd/underkänd
  - Finns chans till komplettering
- Missar deadline - ger extra uppgift (ytterligare artikel att läsa + skriva referat+ reflektion + ytterligare granskning)
  - Missar även detta – välkommen tillbaka nästa år

Reflektion

- Vilka problem stötte du på?
- Hur löste du problemen?
- Vad har du lärt dig?
- Vad funderar du över i detta skeende?

Moodle

Enligt instruktioner på mail och/eller hemsida

Referat

- Återger en annan text, här en vetenskaplig artikel
- Vad referatet ska innehålla:
  - Artikelns problem eller frågeställning
  - Tidigare resultat eller teorier
  - Vilka metoder?
  - Vad blev resultaten?
  - Slutsatser?
  - Egen reflektion
  - Källförteckning

Granskning

- Ja/Nej/Delvis-kryssfrågor
- Vilka slutsatser i artikeln återges i referatet? Sammanfatta!
- Fyra bra saker med referatet och två bra med reflektionen
- Fyra tips på förbättringar av referatet och två tips för reflektionen
- Sätt betyg på referat och reflektion i skala 1-4

Studieverkstaden

Upphovsrätt (Copyright)

- Texter
- Bilder
- Film
- Musik
- Datorprogram

Upphovsrätt, plagiat och feedback

- Immaterialrätt
- Upphovsrätt
- Plagiat
- Feedback

Immaterialrätt

- Patent
- Mönsterskydd
- Varumärke
- Upphovsrätt

Upphovsrätt

- Ekonomisk rätt
- Ideell rätt
- Man har rätt att citera, **gäller dock inte bilder**

Upphovsrätt

- Ingen ansökan eller registrering behövs
- Gäller 70 år efter upphovsmannens död
- Finns vissa begränsningar även efter 70 år

Upphovsrätt

- Får man ta vilken bild som helst och använda i sin rapport?
Svar: NEJ!
- Måste ha tillåtelse
- Måste kanske betala

Upphovsrätt, andra former

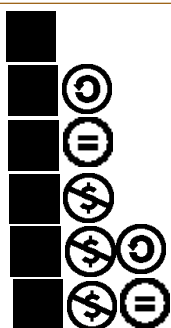
- Free art license
- GNU Free Documentation License
- Common documentation license
- BSD free documentation
- Open game license
- **Creative Commons**

Upphovsrätt, Creative commons

Från Wikipedia:

Ikön	Förkortning	Namn	Förklaring
	by	Erkännande	Tillåter andra att sprida materialet under förutsättning att upphovsmannen anges.
	nc	Icke-kommersiell	Ej kommersiella syften.
	nd	Inga bearbetningar	Verket får inte bearbetas.
	sa	Dela lika	Bearbetade versioner av materialet får endast spridas under samma licens.

Upphovsrätt, Creative commons

Plagiat

- Beskriver andras tankar och formuleringar som om de var ens egna
- Beträktas som fusk
- Exempel:
  - Planka text från någon annan rakt av
  - Översätta från en engelsk text till svenska och använda
  - Ta en text från en annan författare och ändra lite på formuleringar

Citat

- Ska vara av begränsad längd
- Ska markeras genom citattecken eller indrag
- Ska förses med en källa
- OK, men ska bara vara en liten del av en rapport

Plagiat

Vad får finnas i en rapport?

- **Allmänkunskap**
- **Eget (resonemang, mätningar, experiment, undersökningar, bilder)**
  - **Metoder**
- Andras
  - Citat (ska vara en liten del)
  - **Andras resultat (alltid källa)**

Feedback

- Är (nästan alltid) nödvändig för bra texter
- Ta upp det som är bra också
- Det är texten, inte personen, som ska få feedback
- Var specifik
- Tänk på vilkens slags text det är

En grupps olika stadier

1. Beroende och tillhörighet
  - Försöker lära känna varandra
  - Beroende av ledaren. Trygghet och tillhöra gruppen
2. Skenbart oberoende och konflikt
  - Försöker befria sig från beroendet av ledaren
  - Formar värderingar och normer
  - Konflikter

Susan Wheelans

Grupp vs team

- Grupp
  - Är lätt att skapa
  - Kan vara löst sammansatt och informell
  - Arbetar tillsammans
- Team
  - Gruppen förvandlas till ett team över tid
  - Samarbetar
    - » en liten grupp människor,
    - » med färdigheter som kompletterar varandra,
    - » dedikerade till samma syfte, mål och approach
    - » och man håller varandra ansvariga för dessa.

The Wisdom of Teams
Katzenbach och Smith

Grupper, team och projekt

- Grupper
- Team
- Projekt

En grupps olika stadier forts

3. Tillit och struktur
  - Tillit till varandra och ömsesidigt beroende
  - Kommunikationen blir öppen och uppgiftsorienterad
4. Genomförande och produktivitet
  - Intensivt och effektivt samarbete
  - Blir ett högpresterande team
5. Gruppens upplösning
  - Utvärdering
  - Ger varandra feedback och uttrycker känslor

Bra kommunikation är grunden för ett bra team

coach H&S

Sändare

Mottagare

BUDSKAP

Sändare

Mottagare

BUDSKAP

Sändare

Mottagare

ÅTERKOPPLING

Kommunikation

Muntlig

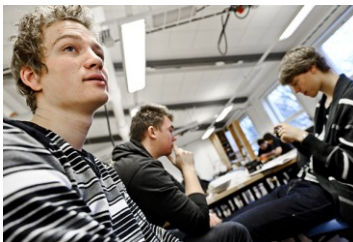
Skriftlig

Kroppspråk

Attityd

Bra kommunikation ?

Lyssna

Lyssna

Aktivt lyssnande
- förstå, tolka, återkoppla

Döm inte
- utgå inte alltid från dina egna värderingar, tankar, erfarenheter

coach Hög

Respektera

coach Hög

Respektera

Låt alla komma till tals

Ge återkoppling

Döm inte

Ta vara på varandras styrkor och goda egenskaper

coach Hög

Att ge återkoppling

coach Hög

Att ge återkoppling

konstruktiv!

Ska alltid vara

coach Hög

Att ge återkoppling

Ska alltid vara konstruktiv!

- Ska ha ett värde, tillföra något
- Välj tillfälle
- Ska ske nära i tid
- Utgå från dig själv: "Jag uppfattar..."
- Beskriv i stället för att värdera: "Jag ser...", inte "Du är..."
- Var tydlig och specifik
- Var kortfattad

coach Hög

Att ta emot återkoppling

Att ta emot återkoppling

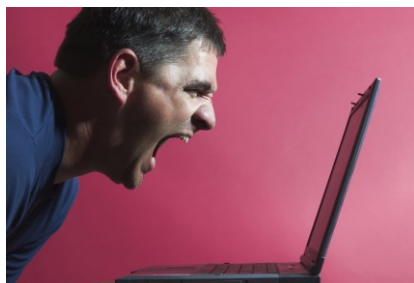

- Lyssna
- Tänk på att den ges i positivt syfte
  - Ha öppet sinne
  - Bekräfta att du förstått
  - Säg tack
- Bestäm vad du vill göra med återkopplingen: Bevara, förstärka, förändra?

coach Hög

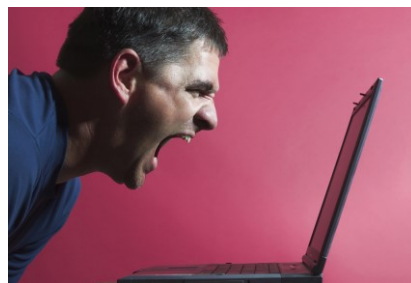
coach Hög

Undvik **röd** zon

coach Hög

Undvik **röd** zon kan eskalera från grön zon till röd på ett par sekunder

coach Hög

Undvik fraser som leder till röd zon

Du vet ju ingenting
Nu får du skärpa dig
Det var en dum idé
Jag bestämmer, inte du
Har du inte läst på?
Hur tror du att jag ska hinna göra det?
Du passar inte in här

coach Hög

Undvik fraser som leder till röd zon

Du vet ju ingenting
Nu får du skärpa dig
Det var en dum idé
Jag bestämmer, inte du
Har du inte läst på?
Hur tror du att jag ska hinna göra det?
Du passar inte in här

coach Hög

RESPEKT

Försök stanna kvar i grön zon

---

coach Hög

Försök stanna kvar i grön zon

Exempel på fraser som kan
vara bra i sådana situationer

coach Hög

Försök stanna kvar i grön zon

Vi kan nog hitta en lösning

coach Hög

Försök stanna kvar i grön zon

Kan du beskriva lite mer
vad du menar?

coach Hög

Försök stanna kvar i grön zon

Jag har kanske varit otydlig

coach Hög

Försök stanna kvar i grön zon

Jag har kanske fel

coach Hög

Försök stanna kvar i grön zon

Jag lyssnar gärna på dina synpunkter

coach Hög

Försök stanna kvar i grön zon

Låt oss undersöka det

coach Hög

Försök stanna kvar i grön zon

Kan vi inte försöka börja om från början?

coach Hög

Om vi hamnar i röd zon

Stanna upp – ta en paus

Försök backa – kan vi se var det gick fel?

Var objektiv – döm inte, försök se saken ur den andres perspektiv

Ta hjälp om vi behöver från någon utomstående

coach Hög

För att uppnå ett fungerande team måste man gå igenom olika faser – även konflikter

Det viktigaste är att man löser dem

coach Hög

Uppgift – Vilka 5 rättigheter ska bort?

Ni leder ett land!

- Lös uppgiften i era teambuildinggrupper
- Lämna in svarsblanketten
– Resultatet på Ing 1b
- Återkom för prisutdelning kl. 15.50 – Årets ingenjörsbild

